

De fervente (voor)lezer van alle kanten belicht

300 schoolkampioenen over lezen
en De Nationale Voorleeswedstrijd

De fervente (voor)lezer van alle kanten belicht

300 schoolkampioenen over lezen en De Nationale
Voorleeswedstrijd

Colofon

Stichting Lezen
Nieuwe Prinsengracht 89
1018 VR Amsterdam
020 623 05 66
www.lezen.nl
info@lezen.nl

Redactie

Daan Beeke
Alix Wassing
Marloes Robijn

Vormgeving cover

Judith Schoffelen en Erik olde Hanhof, Amsterdam

Citeren als: Stichting Lezen (2022). *De fervente (voor)lezer van alle kanten belicht. 300 schoolkampioenen over lezen en De Nationale Voorleeswedstrijd*. Amsterdam: Stichting Lezen.

©2022 Stichting Lezen, Amsterdam

Samenvatting

In dit rapport is verslag gedaan van een onderzoek naar fervente lezers. Fervente lezers zijn kinderen die graag en vaak lezen en hun weg weten te vinden in het boekenaanbod. De voornaamste doelstelling van dit onderzoek was om de diversiteit binnen deze groep lezers te verkennen. Welke leesopvoeding krijgen zij vanuit huis mee? Hoe zien hun leesvoorkeuren eruit? En welke verschillende achtergrondkenmerken bestaan er binnen de groep?

Het dertigjarig jubileum van De Nationale Voorleeswedstrijd bood een uitgelezen kans om fervente lezers over dit soort zaken te bevragen. In 2021 heeft Stichting Lezen daarom een vragenlijst uitgezet onder de schoolkampioenen van de 29^e editie. Dat jaar deden 3.239 basisscholen mee aan De Nationale Voorleeswedstrijd. Die scholen hebben elk een schoolkampioen uit groep 7/8 aangemeld voor de lokale ronde in de bibliotheek. Van de 3.239 schoolkampioenen hebben er 300 de vragenlijst ingevuld.

De kinderen die aan dit onderzoek meededen kunnen we beschouwen als fervente lezers: 78% leest graag en vindt voorlezen leuk en nog eens 22% houdt vooral van voorlezen. Daarnaast leest meer dan de helft in zijn vrije tijd dagelijks, en een kwart doet dit een of een paar keer per week. In vergelijking met ander onderzoek naar leesmotivatie en leesgedrag bij Nederlandse kinderen scoren de kinderen in dit onderzoek hoger op beide aspecten.

Per categorie worden hieronder de belangrijkste bevindingen opgesomd.

De Nationale Voorleeswedstrijd

- 78% van de kinderen doet mee aan De Nationale Voorleeswedstijd omdat zij graag lezen en het leuk vinden om voor te lezen. Daarnaast vindt een derde het leuk om op een podium te staan en ook vindt een derde het leuk om mee te doen aan wedstrijden.
- Vrijwel iedereen vindt De Nationale Voorleeswedstrijd een leuke campagne om aan mee te doen.

Boeken lezen in de vrije tijd

- Iets meer dan de helft van de kinderen leest dagelijks, een kwart leest een paar keer per week.
- De drie belangrijkste redenen voor kinderen om (voor) te lezen: ze worden er rustig en ontspannen van (64%), via de personages beleven ze spannende en mooie avonturen (63%) en ze kunnen lekker lachen om grappige verhalen (58%).
- 99% van de kinderen leest boeken van papier. Luister- en e-boeken worden nauwelijks gebruikt.
- Bij 99,3% van de kinderen wordt thuis in het Nederlands gelezen. Een kwart maakt melding van een andere taal naast het Nederlands, waarbij Engels de boventoon voert. Uit de open antwoorden lijkt het erop dat er Engels vooral wordt gelezen vanuit interesse voor de taal, niet vanwege een (deels) andere afkomst van het kind of (een van) de ouders.
- De kinderen lezen het liefst fantasie- of avonturenboeken (78%), grappige boeken (73%), strips en/of tijdschriften (60%) en spannende boeken of griezelboeken (56%).

- De kinderen lezen het liefst boeken over dieren of fantasiewezens (61%) en over kinderen die een heel ander leven leiden dan zichzelf (49,7%).
- De top 5 meest genoemde favoriete titels zijn allemaal serieboeken.

De leesomgeving thuis

- Bijna alle kinderen kiezen zelf hun boeken uit. Dat doen ze in de boekenkast thuis, maar ook op school of in de bibliotheek of boekhandel. Daarnaast krijgt ruim een derde boekentips van hun ouders of verzorgers. Vrienden en school spelen daarin een minder belangrijke rol.
- Meer dan de helft van de kinderen geeft aan vroeger wel thuis te zijn voorgelezen, maar nu niet meer. Bij een kleine 30% wordt er thuis nog wel aan hen voorgelezen. Ouders en grootouders spelen de belangrijkste rol bij het voorlezen.
- Een grote meerderheid van de kinderen (88,3%) geeft aan dat hun ouders of verzorgers ook lezen. Ook broers en zussen (73,7%) en vrienden en vriendinnen (73,3%) lezen in hun vrije tijd.
- Bijna alle deelnemers aan dit onderzoek zijn lid van de bibliotheek (91,6%). 44% van de kinderen geeft aan dat broers en zussen lid zijn, en daarnaast 31,7% van de ouders of verzorgers.

De leesomgeving op school

- Naast De Nationale Voorleeswedstrijd doen vrijwel alle scholen mee aan de Kinderboekenweek (94%) en wordt er regelmatig vrij gelezen (93,7%).
- 84% van de kinderen geeft aan dat hun leraar voorleest in de klas.
- Bij 97,3% van de kinderen is een schoolbibliotheek aanwezig op school.
- Iets meer dan de helft van de kinderen komt op school in aanraking met boekenkringen of boekpresentaties.

Achtergrondkenmerken

- Er deden meer meisjes mee aan dit onderzoek (ruim 70%) dan jongens. Dit is vergelijkbaar met de deelnamecijfers van meisjes en jongens bij De Nationale Voorleeswedstrijd. In het jaar 2021-2022 waren 68,6% van de deelnemers meisje en 27,1% jongen. (De overige 4,3% vulde geen gender in, 1 deelnemer was genderneutraal.)
- Drie kwart van de kinderen spreekt alleen Nederlands thuis. De overige kinderen spreken daarnaast een tweede taal, waar overigens veel variatie in zit, onder andere Fries, Bosnisch, Chinees en Zuid-Afrikaans. De meest gesproken tweede taal is het Engels, waarbij we ook hier opmerken dat het lijkt dat dit meer vanuit interesse gebeurt, dan vanuit afkomst.
- Kinderen uit alle provincies hebben meegedaan aan dit onderzoek.

